

Ytringsfrihet – Skriv for liv!

Undervisningsopplegg til aktiviteter for samvittighetsfangene i både Bahrain, Russland, Etiopia og Kambodsja i [Skriv for liv-kampanjen](http://www.amnesty.no/skrivforliv) 2013.

Tema: Ytringsfrihet

Tid: To undervisningstimer

Et litt lengre, internettbasert opplegg om ytringsfrihet med spesiell fokus på Midtøst og ytringsfrihet på internett er tilgjengelig under denne lenken:

<http://podium.gyldendal.no/amnesty3/8-10/si-fra-pa-nett>

Menneskerettigheter

I begynnelsen av timen skriver læreren ordet

menneskerettigheter

på tavlen. Klassen oppsummerer kort hva de vet om menneskerettighetene:

- Hva er egentlig menneskerettigheter? (Definerer alle menneskers rett til det som er helt grunnleggende for å kunne leve et liv i verdighet og «frihet fra frykt og nød».
- For hvem gjelder de? (for alle mennesker uten unntak og uten diskriminering)
- Hvor står de? (I FNs Verdenserklæring om menneskerettigheter og en rekke internasjonale lover. I Norge finnes det en egen menneskerettighetslov som definerer internasjonale menneskerettigheter som norsk lov.)

Eventuelt kan elevene også kort brainstorme om hvilke menneskerettigheter de kommer på.

Oppgave

Elevene deles inn i grupper. Hver gruppe får 20 minutter til å svare på de følgende tre spørsmål:

1. «Enhver har menings- og ytringsfrihet.»
Hva betyr denne setningen? Bli enig om en forklaring i tre setninger.
2. Fortell om en situasjon der en av dere (eller noen dere kjenner til) brukte sin ytringsfrihet til å forsvare sine eller andres rettigheter.
3. Fortell om et tilfelle dere kjenner til der noen ikke fikk lov til å ytre seg.

Se også vedlagte kopioriginal «Gruppeoppgave ytringsfrihet».

Etterpå sammenligner gruppene sine tre setninger om ytringsfrihet: Er definisjonene like? Kan hele klassen bli enig om en felles definisjon av hva ytringsfrihet betyr? Har noen tatt med seg noe om begrensninger for ytringsfrihet? Hva kunne det eventuelt være? (Retten til ytringsfrihet forsvare ikke ytringer som griper inn i andres menneskerettigheter eller setter dem i fare. Ytringsfrihet kan også begrenses hvis det er strengt nødvendig for å beskytte staten mot alvorlig skade. Se også bakgrunnstekst om ytringsfrihet under denne lenken: <http://podium.gyldendal.no/amnesty3/8-10/si-fra-pa-nett/kilder>)

Nå presenterer de enkelte gruppene sine eksempler for noen som brukte ytringsfriheten og noen som ikke fikk bruke den. Eksempelene kan diskuteres litt.

Til slutt oppsummerer klassen hvilken rolle ytringsfrihet spiller for å beskytte de andre menneskerettighetene.

Skriv for liv appellsaker

(Denne siden er også lagt ut som en egen fil.)

I time to fortsetter klassen med å jobbe med én eller flere av appellsakene i Amnestys Skriv for liv-kampanje som har med ytringsfrihet å gjøre:

Russland: Bolotnaya-aktivister (lenke: <http://www.amnesty.no/aksjon/bolotnaya>)

Tre russiske menn som ble fengslet i sammenheng med en demonstrasjon mot president Putin i Moskva. Én av dem er i mellomtiden blitt dømt til tvungen psykisk helsevern.

Bahrain: Abdulhadi al-Khawaja og 12 andre aktivister

(lenke: <http://www.amnesty.no/aksjon/Khaw>)

De 13 menn er fengslet i Bahrain for å ha kritisert menneskerettighetsbrudd og krevd politiske reformer. Se også bakgrunnstekst om Den arabiske vår under denne lenken:

<http://podium.gyldendal.no/amnesty3/8-10/si-fra-pa-nett/kilder>

Etiopia: Eskinder Nega (lenke: <http://www.amnesty.no/aksjon/nega>)

Journalisten Eskinder Nega er dømt for terrorisme og forræderi etter at han skrev en blogg med nyttårsønsker om mer demokrati og menneskerettigheter i Etiopia.

Kambodsja: Yorm Bopha (lenke: <http://www.amnesty.no/aksjon/bopha>)

Yorm Bopha kom i veien for lokale myndigheter og en mektig byggeherre da hun engasjerte seg mot ulovlige tvangsutkastelser av fattige mennesker i hovedstaden Phnom Penh.

Myndighetene konstruerte en straffesak mot henne og fikk henne dømt til flere års fengsel for en forbrytelse hun åpenbart ikke kan ha begått.

Til alle disse sakene ber Amnesty om

1. Appellaksjoner: Elevene blir bedt om å sende appeller til de ansvarlige myndighetene.

2. Solidaritetsaksjoner: Elevene skal skrive brev eller dikt, lage tegninger eller andre oppmuntrende budskap til de fengslete og deres familier. Tekstene kan sendes direkte til adressene som er oppført i appellen eller til

Amnesty International, postboks 702 sentrum, 0106 Oslo.